

Høringsnotat

Innhold

1.	FORSKRIFT OM UNNTAK FRA KONKURRANSELOVEN § 10 FOR SAMARBEID VED OMSETNING AV BØKER	2
2.	BAKGRUNN	2
2.1	Regjeringens føringer	2
2.2	Forholdet til EØS-avtalen og konkurranse-loven	3
3.	FORSLAGET TIL NY FORSKRIFT	3
4.	DEPARTEMENTETS VURDERINGER.....	4
4.1	Virkeområde	4
4.2	Definisjoner	5
4.3	Unntak for samarbeid om fastpris.....	6
4.4	Rabatter.....	7
4.5	Unntak for fellesnedsettelse r	8
4.6	Unntak for samarbeid om litteraturabonnementer	8
4.7	Unntak for samarbeid om skaffe- og leveringsplikt	9
4.8	Unntak for samarbeid om frakt- og leveringsbetingelser	9
4.9	Unntak for samarbeid om bokklubbers vervekampanjer.....	10
4.10	Unntak for samarbeid om standardkontrakter om royaltysatser og normalkontrakter for oversetterhonorar	10
4.11	Ikrafttredelse og varighet	11
5.	Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget til ny forskrift	11
6.	Vedlegg	11

Høringsnotat

1. FORSKRIFT OM UNNTAK FRA KONKURRANSELOVEN § 10 FOR SAMARBEID VED OMSETNING AV BØKER

Nærings- og fiskeridepartementet (heretter ”departementet”) legger med dette frem forslag til ny forskrift om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker.

Nåværende forskrift etter konkurranseloven § 3 om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker er fastsatt ved Kronprinsregentens resolusjon 29. april 2005. Forskriften ble endret ved forskrifter 17. desember 2010 nr. 1659, og 7. desember 2012 nr. 1162¹. Forskriften opphører 31. desember 2014, jf. forskriften § 11.

Forskriften vil som den nå gjeldende forskriften unnta visse typer av konkurransebegrensende samarbeid fra virkeområdet til konkurranselovens § 10, blant annet samarbeid hvor leverandørene fastsetter bindende videresalgspriser for forhandlere. Den nye bokavtalen (heretter ”Bokavtalen 2015”) som trer i kraft 1. januar 2015 mellom Bokhandlerforeningen og Den norske Forleggerforening (heretter ”Forleggerforeningen”) er det mest nærliggende eksemplet på samarbeid som må vurderes opp mot forskriftens virkeområde. Forskriften vil imidlertid gjelde for bokbransjen generelt.

Forslaget her innebærer hovedsakelig en rekke tekniske endringer, sammenlignet med gjeldende forskrift.

2. BAKGRUNN

2.1 Regjeringens føringer

Som Kulturdepartementet informerte om i pressemelding 5. mai i år, har regjeringen sluttet seg til innholdet i Bokavtalen 2015 som Bokhandlerforeningen og Forleggerforeningen undertegnet 17. mars. Regjeringen har besluttet at bevilge ett nytt unntak fra konkurranseloven som skal gjelde i to år og løpe ut 31. desember 2016.

Som oppfølging av dette, legger departementet nå frem et høringsnotat med forslag til ny unntaksforskrift.

¹ I kongelig resolusjon av 17. desember 2010 ble unntakene fra konkurranseloven, som åpner for fortsatt fastprisordning for fag- og lærebøker for høyere utdanning, forlenget til 31. desember 2012, og for skjønnlitteratur og generell litteratur forlenget til 31. desember 2014. I kongelig resolusjon av 7. desember 2012 er forskriften konkurranseloven § 10 for samarbeid om omsetning av fagbøker for profesjonsmarkedet og lærebøker for høyere utdanning forlenget til 31. desember 2014.

2.2 Forholdet til EØS-avtalen og konkurranseloven

For regjeringen er det viktig at litteraturpolitikken er forenlig med EØS-avtalen. På bakgrunn av at mulig motstrid med EØS-avtalen er blitt fremhevet som et argument for boklov istedenfor bokavtale, er det gjort grundige vurderinger av bokavtalens og forskriftens forhold til EØS-retten. Departementet har sammen med Kulturdepartementet fått utredet hvorvidt en bransjeavtale som Bokavtalen 2015 er forenlig med EØS-retten. Partene i Bokavtalen 2015 har dessuten innhentet hver sine egne utredninger. De tre utredningene har stort sett sammenfallende konklusjoner, og legger til grunn at det er en lav risiko for at bokavtalen er i strid med EØS-avtalens forbud mot konkurransebegrensende avtaler. Utredningene er vedlagt her (**vedlegg 2-4**).

Gjeldende unntak fra konkurranseloven er et generelt unntak med hjemmel i § 3 annet ledd i konkurranseloven. Unntaksforskrifter etter denne bestemmelsen gjør ikke unntak fra konkurransereglene i EØS-avtalen. Konkurransemyndighetene har også anledning til å fastsette unntaksforskrifter som presiserer når vilkårene i både § 10 tredje ledd og EØS-avtalens artikkel 53 tredje ledd er oppfylt for grupper av avtaler (gruppefritak). Dette gjelder der visse typer av konkurransebegrensende samarbeid gir effektivitetsgevinster som oppveier samarbeidets konkurransebegrensende virkninger for kundene. Departementet har vurdert om en slik unntaksregulering kunne være aktuell for bokbransjen, siden en slik løsning ville kunne være mer robust i forhold til EØS-retten. I utredningen innhentet av Nærings- og fiskeridepartementet og Kulturdepartementet, mente imidlertid utreder at bokavtalen ikke ville oppfylle vilkårene i konkurranselovens § 10 tredje ledd. I utredningen utarbeidet for Bokhandlerforeningen antas at fastprisordningen fører til effektivitetsgevinster, og at en kan tenke seg at vilkårene i § 10 og artikkel 53 tredje ledd, i alle fall prinsipielt sett er oppfylt. Denne utredningen viste imidlertid til at det vil være vanskelig å sammenligne hvilke begrensninger som pålegges konkurransen sammenholdt med de effektivitetsgevinster som oppnås.

Departementet har på denne bakgrunn ikke funnet det hensiktsmessig å foreslå et gruppeunntak for bokbransjen.

3. FORSLAGET TIL NY FORSKRIFT

Forskriften foreslås vedtatt med hjemmel i lov 5.mars nr 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll av foretakssammenslutninger (konkurranseloven) § 3 annet ledd.

Flere av forskriftsbestemmelsene i dagens forskrift 29. april 2005 nr. 367 om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetting av bøker vil tas inn i den nye forskriften. Utkastets §§ 5, 6, 8 og 9 er direkte videreføringer. Imidlertid er det behov for en del tekniske endringer i forskriften og noen materielle presiseringer i de øvrige bestemmelsene. Utover dette tas en bestemmelse ut, og en annen bestemmelse deles i to paragrafer. Slik dreier det seg samlet om så vidt omfattende endringer at det for departementet fremstår ryddigere å foreslå en helt ny forskrift, enn å foreslå en rekke endringer i gjeldende forskrift.

De viktigste endringene som foreslås er å:

- regulere det materielle virkeområdet samt forholdet til EØS-retten innledningsvis i forskriften
- regulere i en egen bestemmelse bokhandlernes adgang til å gi rabatter på den utsalgspris som leverandøren har fastsatt
- presisere den maksimale rabattsatsen
- forenkle definisjonen av bøker
- presisere når nyutgivelser kan gi rett til en ny fastprisperiode
- presisere at unntaket for samarbeid om skaffe- og leveringsplikt også omfatter e-bøker der tittelen er utgitt i dette formatet
- klargjøre at også normalkontrakter for oversetterhonorar er omfattet av unntaket
- ta ut bestemmelsen vedrørende fullmakt til Konkurransetilsynet at fastsette nærmere bestemmelser om gjennomføring og utfylling av forskriften

Utkastet til ny forskrift er vedlagt (**vedlegg 1**).

4. DEPARTEMENTETS VURDERINGER

4.1 Virkeområde

Ny § 1

Forskriften gjelder visse typer samarbeid mellom foretak eller sammenslutninger av foretak ved omsetning av bøker utgitt av norsk leverandør.

Forskriften gjelder for skjønnlitteratur, sakprosa, fagbøker for profesjonsmarkedet og lærebøker for høyere utdanning, uavhengig publiseringsformat.

Forskriften gjelder ikke for omsetning av brukte bøker, skolebøker til grunnskolen og den videregående skolen, forskningsrapporter eller tilsvarende. Forskriften gjelder videre ikke for samarbeid om omsetning av bøker i strid med EØS-avtalens artikkel 53.

Departementets vurderinger

Forskriften gjelder samarbeid mellom aktører i bokbransjen som er i, eller kan være i strid med, konkurranselovens forbud mot konkurransebegrensende avtaler. Bokavtalene mellom Bokhandlerforeningen og Den norske Forleggerforening er de mest nærliggende eksemplene på samarbeid som vil omfattes av forskriften. Forskriften gjelder for aktører i bokbransjen generelt, og ikke bare partene i Bokavtalen. Det betyr at også andre kan gjennomføre samarbeid av den typen som er unntatt i forskriften. Forskriften pålegger ikke samarbeid som forskriften tillater. Det er opp til aktørene i bokbransjen å avgjøre om de vil samarbeide. Et eventuelt samarbeid må imidlertid være innenfor de rammer som konkurranselovgivningen og forskriften gir.

I forhold til teksten i den nå gjeldende forskriftens § 1 foreslås det ved dette to endringer. I § 1 første ledd, forslås begrepet ”hovedsakelig er ment for det norske markedet” erstattet med ”omsetning av bøker utgitt av norsk leverandør”. Departementet foreslår denne endring for å avgrense virkeområdet for forskriften på en tydeligere måte.

I § 1 annet ledd, foreslås en justering fra den nå gjeldende forskriftsteksten ved at henvisningen til "lagringmedium" tas ut. Etter departementets syn er teksten "uansett publiseringsformat" mer dekkende og henvisningen til lagringsmedium unødvendig. Justeringen innebærer ingen realitetsendring.

I § 1 annet og tredje ledd foreslås det videre en regulering av det materielle virkeområdet for forskriften ved en positiv og en negativ avgrensning. Den nå gjeldende forskriften har en omtale av det materielle virkeområdet kun i § 3. Øvrige bestemmelser mangler en omtale av det materielle virkeområdet. I forhold til teksten i den nå gjeldende forskriftens § 3 foreslås det å tydeliggjøre at forskriften ikke gjelder ved samarbeid om brukte bøker. For øvrig foreslås også en positiv avgrensning av det materielle virkeområdet, som likt den negative avgrensningen, skal gjelder for samtlige bestemmelser i forskriften.

Det er ikke anledning til å gi unntak fra artikkel 53 i EØS-avtalen eller andre regler i EØS-avtalen, gjennom å gi unntak fra konkurranselovens § 10. Departementet mener på denne bakgrunn at det er hensiktsmessig å vise dette i tredje ledd, og presisere at forskriften ikke gjelder for samarbeid om omsetning av bøker i strid med EØS-avtalens artikkel 53. Samarbeidsavtaler som påvirker grenseoverskridende salg, for eksempel salg fra norsk forhandler til slutt kunder i andre EØS-land, eller salg fra en forhandler i et annet EØS-land til norske slutt kunder, kan være i strid med artikkel 53. Det samme kan gjelde for samarbeidsavtaler som omfatter en stor del av et nasjonalt marked. Dette må vurderes konkret for det enkelte samarbeid. Samarbeid mellom foretak eller innad i bransjeforeninger for å hindre at norske aktører selger bøker gjennom kanaler etablert i andre EØS-land vil også kunne være i strid med artikkel 53 i EØS-avtalen. Departementet understreker at på samme måte som i alle andre markeder, er det de enkelte foretak som må vurdere lovligheten av samarbeid man inngår med andre foretak.

4.2 Definisjoner

Ny § 2

I denne forskrift menes med:

- a) bøker, utgivelser som tilgjengeliggjøres for publikum uavhengig av publiseringsformat, herunder en innbunden bok, en elektronisk fil (e-bok) eller en innlest tekst (lydbok).*
- b) leverandør, et foretak som utgir bøker.*
- c) forhandler, et foretak som selger bøker til slutt kunde.*
- d) bokklubb, et foretak som periodisk distribuerer bøker etter løpende opsjonsavtale med slutt kunder som har medlemskap i klubben.*
- e) fastpris, en bindende videresalgpris fastsatt av leverandøren.*
- f) reelle nytgivelser, nye utgaver som innebærer en større revisjon av et verk.*

Departementets vurderinger

Bestemmelsen definerer sentrale uttrykk som forekommer i forskriftsteksten.

Det innføres i ny bokstav a en definisjon på bøker for å tydeliggjøre det materielle virkeområdet for forskriften. Definisjonene sammenfaller hovedsakelig med definisjonene fastsatt i vedlegg til Bokavtalen 2015.

Bøker i bokstav a omfatter alle typer av bøker uavhengig av publiseringsformat (jf § 1). Definisjonene i bokstav b-e er uforandrede i forhold til den nå gjeldende forskriften. Leverandør i bokstav b vil kunne være både forlag og andre som utgir bøker, f.eks. bokklubber. Av bokstav c fremgår at forhandler er alle foretak som selger bøker til sluttbruker, herunder bokklubber. Det er uten betydning om salget skjer fra elektronisk eller fysisk handelsplass.

Begrepet «bokklubb» er definert i bokstav d, og omfatter ethvert foretak som periodisk distribuerer bøker etter løpende opsjonsavtale med slutt kunder som har medlemskap i klubben. En bokklubb gir altså med faste mellomrom medlemmene muligheten til å kjøpe de bøker klubben velger ut.

Av bokstav e fremgår at fastpris er bindende videresalgsspris fastsatt av leverandøren. Den skal gjelde overfor alle slutt kunder uansett hvem som er forhandler, jf. § 3 første ledd. I bokstav f innføres en definisjon av ”reelle nytgivelser” jf § 3, tredje ledd, der det fastsettes at reelle nytgivelser er utgaver som innebærer en større revisjon av et verk.

En publikasjon som er forandret, for eksempel ved oversettelse til et annet språk, nytt innhold, nytt format, innordning i ny serie eller utgivelse på nytt forlag vil etter departementets vurdering kunne anses å utgjøre større revisjoner av et verk som i en separat periode har rett til en egen bindende videresalgsspris. Mindre endringer som nytt omslag, nytt trykkeår, ny pris og retting av skrivefeil vil derimot ikke anses som reelle nytgivelser. For fagbøker som revideres vil det for eksempel dreie seg om omfattende og nødvendige faglige oppdateringer, for at en rett til en ny fastprisperiode skal kunne utløses.

4.3 Unntak for samarbeid om fastpris

Ny § 3

Forbudet i konkurranseloven § 10 første ledd er ikke til hinder for at en leverandør kan sette fastpris på bøker leverandøren utgir eller bøker som utgis av bokklubb som leverandøren har avtale med. Forbudet er heller ikke til hinder for at det kan samarbeides om avtaler som forplikter den enkelte leverandør til å sette fastpris på slike bøker. Fastprisen gjelder for alle slutt kunder uansett forhandler innenfor en maksimal periode, fastsatt i tredje ledd.

Det kan settes fastpris på alle bøker i alle format første gang de lanseres. Fastprisperioden opphører senest 1. mai året etter det kalenderåret boken ble utgitt. Dersom en tittel lanseres i pocketutgave i løpet av fastprisperioden, opphører retten til å sette fastpris på e-bokutgaven av samme tittel.

Reelle nytgivelser kan utløse en ny fastprisperiode. For særlig ressurskrevende utgivelser kan leverandøren forlenge fastprisperioden inntil sju år mot å tilby sine forhandlere full returrett.

Departementets vurderinger

§ 3 foreslås videreført i stort sett uforandret. Det materielle virkeområdet til bestemmelsen (jf § 3, fjerde ledd i den nå gjeldende forskriften) foreslås flyttet til § 1 (jf departementets vurderinger til ny § 1).

I første ledd, første punktum gis en leverandør adgang til å sette fastpris på bøker, første gang de lanseres i hvert format. Første ledd annet punktum gir unntak fra konkurranseloven § 10 for å kunne samarbeide om avtaler som forplikter leverandørene til å sette fastpris på bøker. Fastprisen kan gjelde innenfor en maksimal periode som fastsatt i tredje ledd.

Bestemmelsen i § 3 annet ledd i gjeldende forskrift vedrørende rabattsatser som kan gjelde i fastprisperioden, foreslås flyttet til en egen bestemmelse i ny § 4. Etter departementets syn er det hensiktsmessig å skille ut bestemmelser knyttet til rabatter for gi forskriften en tydeligere struktur.

Ny § 3 annet ledd første punktum viser til hovedregelen om en fastprisperiode per versjon. Departementet ønsker å presisere at forskjellige produktformer av en publikasjon (f.eks en innbundet bok, heftet bok, blindeskrift, lydbok, digital publikasjon) regnes som egne utgaver, og det er adgang til å sette fastpris på første utgivelse av hvert format eller versjon. Bestemmelsen gir ikke adgang til at ulike leverandører, eller ulike bokhandlere, samarbeider om hva prisene skal være på ulike titler.

§ 3 annet ledd andre punktum avgrensar fastprisperioden i tid. Bestemmelsen innebærer at fastprisen maksimalt kan gjelde fram til 1. mai året etter det kalenderår boken ble utgitt. I forhold til den nå gjeldende forskriftsteksten er teksten i første ledd uendret.

I § 3 annet ledd tredje punktum foreslås det at fastpris på e-bokutgaven av en tittel faller bort idet leverandøren lanserer en pocketversjon av samme tittel. Dette gjør at man ikke skal komme i den situasjonen der e-boken er dyrere enn pocketversjonen av samme tittel. Departementet mener at det er viktig å stimulere salg av e-bøker på det norske markedet, og vil fjerne hindringer for en god utvikling.

I tredje ledd første punktum innføres en presisering av hovedregelen om en fastprisperiode per versjon. For særlig ressurskrevende utgivelser kan fastprisperioden forlenges ved at forlaget gir bokhandelen full returrett for bøkene og informasjon om de utgivelser som skal omfattes av dette.

4.4 Rabatter

Ny § 4

Det kan uhindret av forbudet i konkurranselovens § 10 avtales maksimale rabattsatser som skal gjelde i fastprisperioden. Rabattsatsen skal være lik for alle sluttbrukere uansett forhandler bortsett fra ved salg til bibliotek.

Den enkelte forhandler kan velge å gi inntil 12,5 % rabatt på den utsalgspris som leverandøren har fastsatt i fastprisperioden. Rabatten kan gis for alle typer av bøker, bortsett fra billigbokutgaver, verk og fagbøker. Offentlige bibliotek kan dessuten gis inntil 20 % rabatt. Kvantumsrabatt til sluttbrukere ved kjøp av samme tittel (50-99 eks.) kan gis med inntil 20 % rabatt.

Departementets vurderinger

I ny § 4, første ledd presiseres at fastprisen også kan inneholde en rabattregulering. Alle salgskanaler må ha samme adgang til eventuelt å gi rabatt på fastprisen. Ved salg til bibliotek kan det imidlertid avtales en annen rabattsats. Det kan ikke avtales felles maksimale rabattsatser for andre bøker enn de som er bundet av fastpris. Bestemmelsen er en videreføring av bestemmelsen i § 3, annet ledd, i den nå gjeldende forskriften.

I ny § 4, annet ledd, gis en presisering innenfor hvilke rammer en forhandler ensidig kan gi rabatt på fastprisen som er fastsatt av leverandøren.

4.5 Unntak for fellesnedsettelse

Ny § 5

Forbudet i konkurranseloven § 10, første ledd, er ikke til hinder for samarbeid om fellesnedsettelse på bøker. En leverandør kan i forbindelse med fellesnedsettelse kun fastsette veiledende utsalgspriser for sine bøker.

Samarbeidet kan ikke gå ut på å begrense en forhandlers adgang til å gjennomføre salg utenom fellesnedsettelse, eller om å begrense fellesnedsettelse til visse kampanjer.

Departementets vurderinger

Fellesnedsettelse er en form for samarbeid om salgperioder. I ny § 5 første ledd, som er en videreføring av gjeldende § 4 første ledd, fremgår at bestemmelsen tillater slikt samarbeid om salg på bøker. Det best kjente eksemplet er Mammutsalg. Ved en fellesnedsettelse fastsetter det enkelte forlag nettoppris og veiledende utsalgspris på sine bøker. Det er adgang til å samarbeide om å begrense adgangen til å ha salg utenom fellesnedsettelsene. Det gjelder både fellessalg for hele bransjen, for deler av bransjen og for individuelle aktører. Et forlag kan uansett fritt ha kampanje på egne titler.

Av ny § 5, annet ledd, fremgår likeledes at bransjen i fellesskap ikke har adgang til å begrense den enkelte forhandlers anledning til å gjennomføre salg utenom de avtalte kampanjeperiodene. Dette tilsvarer dagens § 4 annet ledd. Det innføres en presisering i annet ledd for å tydeliggjøre at det heller ikke er adgang til å begrense fellesnedsettelse til visse kampanjer.

4.6 Unntak for samarbeid om litteraturabonnementer

Ny § 6

Forbudet i konkurranselovens § 10 første ledd er ikke til hinder for samarbeid om ordninger for litteraturabonnement, herunder forpliktelse til tegning av et visst antall bredde- og kulturabonnement, der leverandørene tilbyr samme rabattsats og for øvrig identiske vilkår til alle forhandlere som tegner samme type av abonnement.

Det kan avtales at leverandørene skal tilby forhandlere som ikke har litteraturabonnement, rabatt ved kjøp av bøker omfattet av innkjøpsordninger administrert av Norsk kulturråd.

Departementets vurderinger

Ny § 6, første ledd, gjør det mulig å samarbeide om litteraturabonnementer ved å etablere ordninger for litteraturabonnement av den typen som er omfattet av Bokavtalen 2015. Det gjelder også samarbeid som forpliktelse til tegning av et visst antall abonnement. En abonnementsordning kjennetegnes ved at det gis rabatt for førsteeksemplarer og en viss sortimentsrabatt.

I annet ledd legges det til rette for å avtale at forhandlere som ikke har litteraturabonnement, kan få rabatt ved kjøp av bøker omfattet av innkjøpsordninger administrert av Norsk kulturråd. Når slik rabatt gis, skal den være lik for alle forhandlere.

I forhold til den nå gjeldende forskriftsteksten er teksten vedrørende litteraturabonnement uendret.

4.7 Unntak for samarbeid om skaffe- og leveringsplikt

Ny § 7

Forbudet i konkurranseloven § 10 første ledd er ikke til hinder for avtaler som pålegger forhandlerne skaffeplikt for bøker som lagerføres av leverandørene. Det kan videre avtales at leverandørene skal ha tilsvarende leveringsplikt for disse bøkene.

Dette unntaket omfatter også e-bøker der tittelen er utgitt i dette formatet.

Departementets vurderinger

Bestemmelsen i ny § 7 gjør det lovlig å etablere en gjensidig skaffe- og leveringsplikt mellom leverandører og forhandlere. Det kan dermed avtales at det ikke skal være adgang til å nekte å frembringe bøker som bestilles hos en bokhandel, mens en leverandør på sin side ikke kan nekte å levere bøker som en forhandler bestiller, dersom disse finnes tilgjengelig.

Det innføres en presisering i annet ledd som tydeliggjør at unntaket i § 7 også omfatter e-bøker dersom tittelen er tilgjengelig i dette formatet.

4.8 Unntak for samarbeid om frakt- og leveringsbetingelser

Ny § 8

Forbudet i konkurranseloven § 10 første ledd er ikke til hinder for samarbeid om standardbetingelser for betaling, frakt og levering.

Departementets vurderinger

Bestemmelsen i ny § 8 åpner for en harmonisering av betingelser for betaling, frakt og levering. Det gjøres derfor lovlig å ha en kollektiv avtale om at det for eksempel skal være fri frakt ved levering av bøker til bokhandlene.

I forhold til den nå gjeldende forskriftsteksten er teksten uforendret.

4.9 Unntak for samarbeid om bokklubbers vervekampanjer

Ny § 9

Forbudet i konkurranseloven § 10 første ledd er ikke til hinder for samarbeid som går ut på at leverandørene i sine avtaler med bokklubber begrenser bokklubbenes adgang til å tilby bøker gratis eller til sterkt rabattert pris i vervekampanjer.

Departementets vurderinger

I bestemmelsen i ny § 9 åpnes det for at det kan avtales at leverandører skal innta visse begrensninger i sine avtaler med bokklubbene når det gjelder deres markedsføring. Det følger av ny § 4, første ledd at det ved inngåelse av avtaler om fastpris ikke er tillatt å tilby bøker bundet av fastpris som velkomstbøker eller å selge dem med en rabatt som overstiger det andre salgskanaler kan gi etter den eventuelle avtalen om fastpris. § 9 åpner for at det også kan avtales andre begrensninger i bokklubbers adgang til tilby velkomstbøker. Et eksempel er krav om minste bindingstid for bokklubbmedlemmer for å få slike bøker. Andre begrensninger kan være avtale om et maksimalt tillatt antall velkomstbøker, eller at gratis eller sterkt rabatterte bøker bare er tillatt i bestemte perioder i løpet av et år.

Bestemmelsen åpner tilsvarende for avtaler om begrensninger av salg av bøker til sterkt redusert pris. Med dette menes salg med rabatter som er så omfattende at prisen blir symbolsk. Avtaler som begrenser bokklubbenes rabattmuligheter utover dette, vil ikke være omfattet av unntaksforskriften.

I forhold til den nå gjeldende forskriftsteksten om bokklubbers vervekampanjer er teksten i ny § 9 uendret.

4.10 Unntak for samarbeid om standardkontrakter om royaltysatser og normalkontrakter for oversetterhonorar

Ny § 10

Forbudet i konkurranseloven § 10 første ledd er ikke til hinder for samarbeid om standardkontrakter som inneholder bestemmelser om royaltysatser for forfattere og provisjonssatser for deres agenter, eller for samarbeid om normalkontrakter for oversetterhonorar.

Departementets vurderinger

Første ledd i ny § 10 unntar samarbeid om royaltysatser og oversetterhonorar fra forbudet i konkurranseloven § 10.

Departementet foreslår å innføre et tillegg i denne bestemmelsen for å tydeliggjøre at også samarbeid om standardkontrakter om oversetterhonorar omfattes av unntaket. Endringen

foreslås innført på bakgrunn av at fastprisordningen likebehandler oversatt litteratur med litteratur i norsk originalspråk. Endringen i forskriften fullfører denne likebehandlingen, ved at det gis unntak for samarbeid om standardkontrakter også for oversettere. Det kan inngås avtaler med både ufravikelige og fravikelige royaltysatser.

Unntaket innebærer ingen realitetsendring ved vurderingen av royaltyavtalene i forhold til rettstilstanden før ikrafttredelsen av ny konkurranselov 1. mai 2004.

4.11 Ikrafttredelse og varighet

Ny § 11

Forskriften trer i kraft 1.januar 2015. Ved samme tidspunkt oppheves forskrift 29. april 2005 nr 367 om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker.

Forskriften gjelder til 31. desember 2016.

Departementets vurderinger

Departementet legger opp til at forskriften skal tre i kraft 1.januar 2015, og at forskrift 29. april 2005 nr 367 om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker oppheves fra samme tidspunkt. Forskriften opphører 31. desember 2016, jf regjeringens beslutning.

5. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER AV FORSLAGET TIL NY FORSKRIFT

Den nye forskriften er i all hovedsak en videreføring av gjeldende forskrift i ny utforming og vil derfor ikke ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser.

6. VEDLEGG

- 1 Utkast til forskrift om forskrift etter konkurranseloven § 3 om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker
- 2 ”Utredning av forholdet mellom reguleringen av bokbransjen og EØS-konkurranseretten”, for Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, av post doktor Ronny Gjendemsjø, Universitetet i Bergen
- 3 ”Ny bokavtale – forholdet til konkurranseloven og EØS-avtalen” for Den norske Forleggerforening, av advokat Jan-Magne Juuhl Langseth
- 4 Notat om ny bokavtale og forholdet til EØS-konkurransereglene og eventuelt bruk av gruppefritak, for Bokhandlerforeningen, av advokat Stephan L. Jervell